

DIRVA

Nr. 128

Lapkritis-November 6, 1961

Cleveland, Ohio

AR MOLOTOVAS PASEKS TROCKIO PĖDOMIS?

Atsakęs Chruščiovui "niet", Molotovs gal būt pasiprašys vakariečių globos...

(Dirvos specialaus korespondento Paryžiuje)

Paryžiuje senai bebuvo tokio įvykių susitelkimo: FLN -- arabų manifestacija (apie 20,000 žmonių), prieš uždraudimą jiems vaikščioti naktį. Sekančią dieną buvo arabų moterų ir vaikų bandymas tą manifestaciją tęsti, bet policija labai greit likvidavo tą

neskaitlingą "išskylą" į miesto centrą. Chruščiovo bombos atgarsiai pajūvairinti AOS (Slaptoji Kariuomenės Organizacija) atentatais Alžyre, kur aną naktį jų buvo apie 40. Ir Prancūzijoje, vienas iš paskutiniųjų buvo įvykdytas "Figaro" redaktoriaus p. Brissono bute padarant tik materialinių nuostolių. Ir visa tai buvo apvainikuota penktadienį visuotinu traukinių, požeminio ir autobusų streiku.

Tas visas "pėsčiojo Paryžiaus spektaklis", lyg tyčia, pasitaikė tą dieną, kai į Paryžių atvyko oficialiam vizitui naujos Afrikos respublikos (buv. Prancūzijos kolonijos) Dahomey prezidentas Hubert Maga. Tarp kitko jis yra buvęs Prancūzijos parlamento narys. Daugumas buvusių kolonijų glaudžiasi po Prancūzijos sparnu. Visas Paryžius buvo apsuptytas naujos respublikos vėliavomis, kurios yra kaip Lietuvos: geltona, žalia, raudona, tik žalia spalva eina lygiarečiai palei kotą, o geltona ir žalia išilgai. Visoje Champs Elysées, kas 25 žingsniai, plėvėsuoja lyg tai mūsų trispalvė, simbolizuojama naują Afrikos respubliką.

Kamerūnas irgi turi mūsų spalvas tik kitoje tvarkoje: raudona, žalia, geltona.

Muzulmonų manifestacija Paryžiaus centre, apie Operą ir Didžiausius bulvarus, 8 - 9 val. vakaro, policijos buvo energingai išsklaidyta. Apie 500 jos vadų kitą dieną buvo lėktuvais išgabenti į Alžyrą. Pagal Vid. reikalų ministerio pranešimą, buvo areštuota 14,094 žmonių. Daugumas jau paleista, Dar likę patikrinimui apie 1,500.

Prancūzijoje iš viso priskaitoma 400,000 arabų. O vien Paryžiaus rajone 250,000.

Laikraščiai būkštauja, kad policijos griežta represija nepadėtų išsivystyti rasizmui. Pasitaikė ir kuriozų, pav. vienas alžirietis, šeimo narys, reikiąs sutikimą su Prancūzijos politika, buvo smarkiai policininkų apstumdymas ir Vid. reikalų ministeris turėjo jo viešai atsiprašyti...

Rusų, anglų ir amerikiečių tankai Berlyne stovi pasiūšę vieni prieš kitus. Nervų karas pradeda tikrai veikti į visą pasaulį.

(Nukelta į 2 psl.)

ŠIANDIEN IR RYTOJ

SAULĖ UŽGESO...

Chruščiovas XXII kompartijos kongrese savo priešininkus prilygino užgesusioms žvaigždėms, kurios tik atmuša kitų žvaigždžių spindulius...

Dabar sužinome, kad viena didžiausių komunistų žvaigždžių, vadinama saule, irgi oficialiai pripažinta užgesusia. Kongresas vienbalsiai nutarė pašalinti Stalino palaikimą iš Raudonosios aikštės mauzoliejaus. Anot Spiridonovo ir Demičovo: "Didysis Leninas negali išsėsti šalia žmogaus, kuris, nors ir pasitarnavo partijai, bet jai padarė daug blogo".

Tokiu būdu baigiasi nustalinimo veikla, pradėta prieš penkerius metus XX kompartijos kongrese.

Tada Chruščiovas uždarė posėdyje, nelaukiant, atidengė savo pirmtako klaidas. Jo kalba buvo išsiuntinėta komunistų celėms, bet viešai ją paskelbė tik vieni vakariečiai. Sovietijoje apie ją viešai kalbėti buvo uždrausta.

Kodėl Chruščiovas tada viešai nekaltino Stalino?

Dėl to, kad jis nesijautė stipriai įleidęs partijos vadovybę šaknis.

Bet šį kartą taip pat ne visai ano slapto pranešimo kaltinimai pakartoti. Turbūt sąmoningai nutylėta apie Stalino vykdytas tautinių grupių deportacijas ir neužsimenama apie kivirčą su Jugoslavija.

Chruščiovui, matyt, nepatogu tuos klausimus kelti, nes jis pats panašiai praktikuoja. Gal ir ne tokiu dideliu užsimojimu, bet tautinių grupių deportacijos, dabar vadinamos "savanoriškomis keliomis", tęsiasi.

Tačiau dabar nepabijota kalbėti apie teroro metodus, kuriuos vartojo Stalinas.

Chruščiovo kaltinimas Staliniui eina dar toliau, negu 1956 metais. Tada, skaitant slaptoją pranešimą, galima buvo susidaryti įspūdį, kad Stalino nusikaltimai buvo padaryti dėl blogų Berijos patarimų. Šiandien, kai mestas kaltinimas antipartinei grupei, Sovietijos žmonės žino, jog visa komunistinė sistema buvo užnuodyta, nes tie, kurie buvo laikomi partijos vadais, beveik visi buvo Stalino nusikaltimų samokslininkai.

Palydovas, kuris šiandien vedžioja turistus po Raudonąją aikštę, jau nebesako, kad uždarytame "dėl remonto" mauzoliejuje ilsisi Leninas ir Stalinas. Bet ir nesako, kur Stalinas bus perkeltas.

Vieni mano, kad jis bus išmūrytas į Kremliaus mūrą, kiti galvoja, kad bus palaidotas nedidelėje Novodeviči kapinėse, šalia savo žmonos.

LIETUVOS KVISLINGAI SIEKIA POPULIARUMO SVETUR

Paleckis su grupe delegacijų kompartijos kongrese Maskvoje buvo pasigavę Vengrijos Kadarą ir "švietę" jį, kaip Lietuvai esą gera gyventi "tarybinių tautų šeimoje".

Liuksemburgo kompartijos vadą D. Urbanį buvo irgi susistabę Vilniuje begrižtantį iš Maskvos, kuriam taip pat rodinėjo "laimingąjį gyvenimą".

Stambiausios "žuvys" toje akcijoje buvo šiaurės Viet Nam prezidentas Ho Ši Minas ir kompartijos sekretorius Le Zuanas, kuriuos, Maskvoje kilus "ideologiniams apsišaudymams", atsigabeno aplankyti pabaltij.

Vilniuje Ho Ši Minas ir Le Zuanas buvo spalio 26-27 d. Ir juos klausė, ką jie mano apie Lietuvos vadinimą pavergta tauta. Tie, žinoma, atsakė, kad tai tik "imperialistų ir jų liokajų šmeižtas" ir kad "Pabaltijo tautos žengia laimės ir laisvės keliu".

NUSKENDO DEPUTATAS

Spalio 22 d., nepaskelbtomis aplinkybėmis, nuskeno Bronius Tilvytis, 37 m. amžiaus, šaltkalvis, racionalizatorius, išradėjas ir pastaruoju metu buvęs išrinktas deputatu į respublikinį sovietą Vilniuje.

Paskutiniu metu dirbo kaip elektrinio suvirinimo mokslinio instituto įrankių skyriaus vedėjas. Buvo garbinamas, kaip išradingas technikas ir "visuomenės veikėjas", nors dar ne partietis. Kilęs iš Pilenkių kaimo, Utenis apskr. Ne gimė su rašytoju Tilvyčiu.

AUTOMOBILIŲ KATASTROFOS

Automobilio katastrofoje Lietuvoje žuvo agronomijos fakulteto IV kurso studentai Albinas Jurkėnas ir Alfredas Vosylis. Kitoje (ar toje pačioje?) katastrofoje žuvo Raseinių pašto elektro mechanikas Jonas Bertulis.

(LNA)

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJOS VALDYBA. Iš kairės: Dr. A. Čepulis, Dr. A. Baltrukėnas, pirm. Dr. V. Ramanauskas, Dr. E. Lenkauskas ir Dr. H. Brazaitis. V. Pliodžinsko nuotrauka

PENKIOS TŪKSTANTINĖS LIETUVIŲ KULTŪRINIAMS REIKALAMS

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija švenčia dešimtmetį

Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija švenčia dešimtmetį. Ta proga Dirvos redakcija kreipėsi į draugijos pirmininką Dr. Vladą Ramanauską su eile klausimų.

— Kas paskatino Ohio lietuvius gydytojus organizuoti ir atskirą draugiją? Kiek dabar turite narių ir ar visi lietuviai gydytojai į ją sutelkti?

— Man atrodo, kad pas lietuvius yra pradinis instiktas organizuotis. Tačiau, greičiausiai, tai paskatino du žodžiai — lietuvis ir gydytojas.

Šiuo metu Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija savo sąrašuose turi 62 narius, bet, deja, nevisi joje aktyviai dalyvauja. Apie 10 narių nepavyko jokiais priemonėmis nei prisipašyti nei prisivilioti.

— Įdomu, kuriose valstijose dar veikia tokios draugijos ir kaip esat apsijungę į centrinę draugiją?

— Lietuvių Gydytojų Draugijos JAV yra Ohio, Illinois, New Yorke, Michigan, Kanadoje — Toronte ir Montrealyje. Visos šios draugijos sudaro Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungą, kurios centras yra Chicago. Dabartiniu jos pirmininku yra Dr. St. Biežis.

— Ohio Lietuvių Draugija jau kelinti metai skiria kultūrinio gyvenimo judinimui premijas. Kam jos yra iki šiol tekusios ir kam dabar numatytos skirti?

— Pirmoji Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos metinė kultūrinė premija buvo įteikta A. Landsbergiui už "Penki stulpai turgaus aikštėje" — dramą 1957 m.

Antroji metinė premija buvo įteikta "Lietuvių Enciklopedijos" redakciniam

kolektyvui 1958 m.

Trečioji — Amerikos Bendruomenės Centro Valdybai mokykliniam elementoriui išleisti 1959 m.

Ketvirtoji — Čiurlionio Ansambliui, jo 20 m. jubilėjaus proga 1960 m.

Penktoji — paskirta tikrai vertam lietuviškam kultūrinio gyvenimo laimėjimui. Paslaptis paaiškės suvažiavimo metu, lapkričio 11 d.

— Kaip Ohio lietuviai gydytojai žiūri į milijoninį fondą, ir ar pasiryžę jį remti?

— Pažiūra individuali. Tas reikalas buvo svarstytas ir mūsų draugijos bei visos sąjungos suvažiavime. Principui pritarimas yra. Buvo ir yra neaiškumų dėl to fondo tvarkymosi statuso.

— Laikraščiuose esu skaitęs, kad daugiausia gydytojai milijoninį fondą remia todėl, kad jie neturi laiko aktyviai dalyvauti visuomeniniame darbe, todėl tuo nori lyg ir atsipirkti. Ar tai tiesa?

— Nevisai. Tiesa, kad gydytojui sunku dalyvauti visuomeniniame darbe, jei vėl neatsiras kliūčių, min. pirmininko K. Adenauerio per rinkimui. Būsimoji vyriausybė oficialiai bus kietesnė santykiuose su JAV.

— Gen. Maxwell Taylor, grįžęs iš pietryčių Azijos, pareiškė, kad jis nerekomenduos į Pietų Viet Namą siųsti JAV karinius dalinius. Iš jo pareiškimo buvo galima suprasti, kad talkos ten reikės, bet daugiau instruktavimu ir ginklų tiekimu.

— Ponias J. F. Kennedy ruošiasi kelionei į Indiją ir Pakistaną. Iš JAV išvyks lapkričio 20 d.

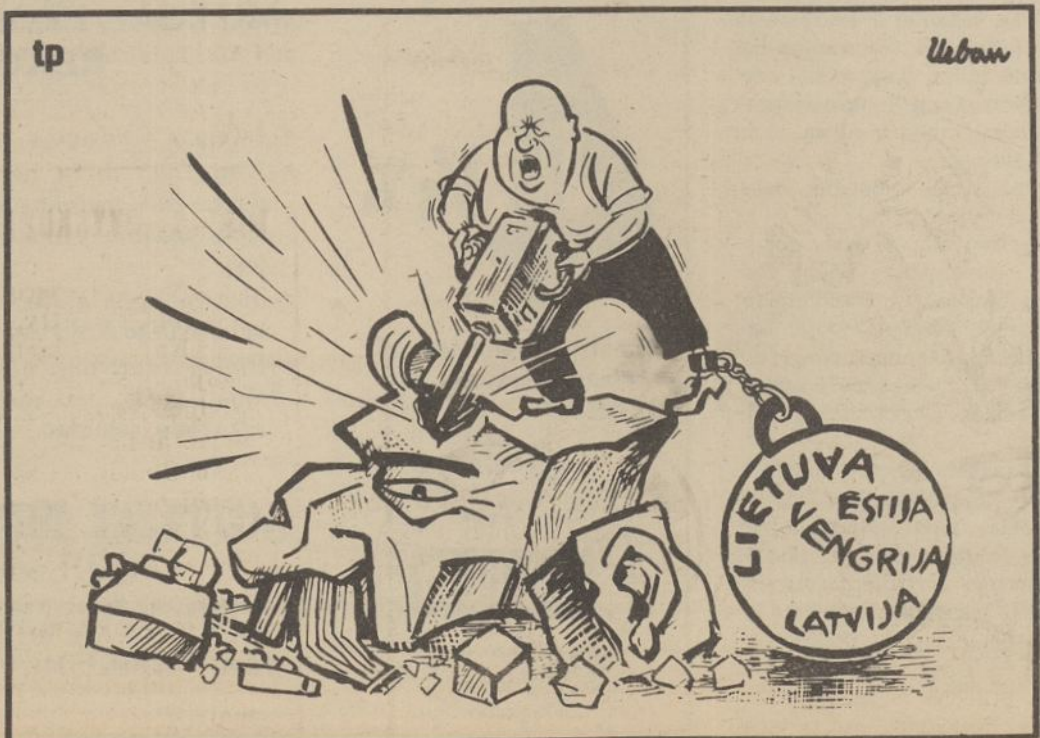
— Indijos min. pirm. Nehru atvyksta į JAV. Pakelys sustos pasitarimams su Anglijos min. pirm. Macmillanu. JAV tarsis su prezidentu Kennedy.

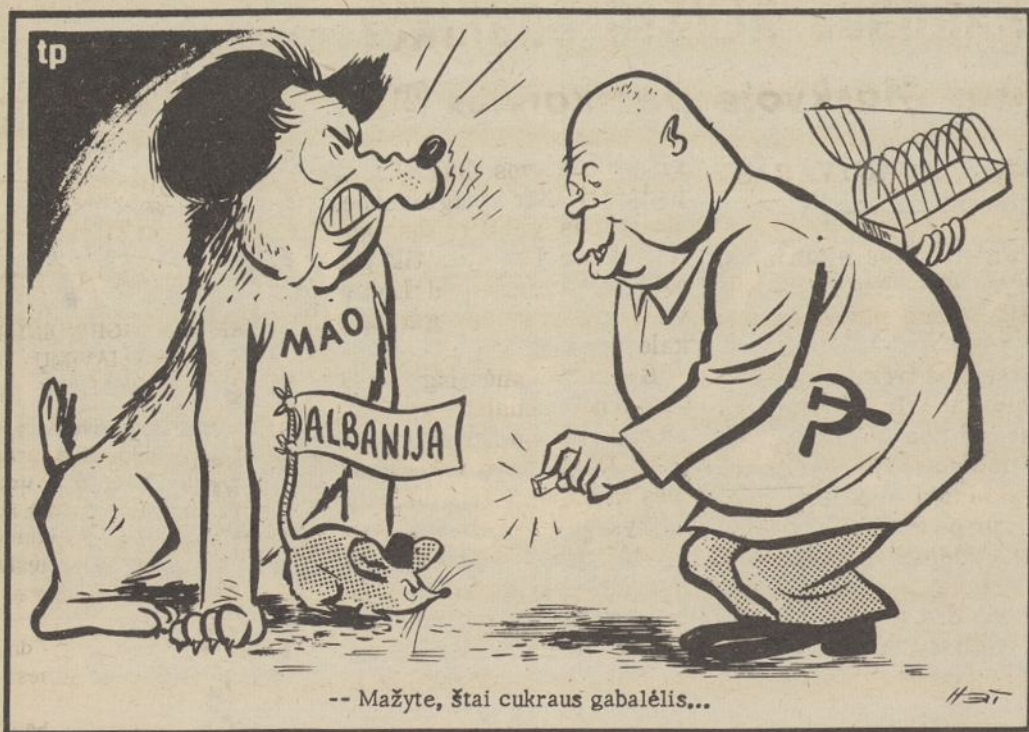
MIRĖ ARKIVYSKUPAS MITTY - LIETUVOS DRAUGAS

San Francisco, Kalifornijoje, mirė arkivyskupas John J. Mitty.

Kai 1945 metais San Francisco buvo organizuojama Jungtinės Tautos ir Lietuvių Misija buvo pasiuntusi ten savo delegaciją Lietuvos bylai jūdinti, arkiv. Mitty, lietuvių delegacijos vadų Antano Olio ir Al Kumsio prašomas, šv. Marfijos katedroje atlaikė iškilmingas mišias už bolševikų kankinamą Lietuvą ir pakvietė žymų katalikų politiką kun. Edward J. Meagher pasakyti katedroje pamokslą apie Lietuvą ir kitas katalikiškas tautas.

Iš vyskupijos raštinės į tas iškilmingas pamaldas, gegužės 20 d. buvo išsiųstinėta San Francisco diduomenei ir diplomatams oficialūs kvietimai.

KAI ESI PAKVIESTAS PAS VILKĄ, PASIIMK SAVO ŠUNĮ... sako albanai LAIŠKAS IŠ PARYŽIAUS

Enver Hodja, Albanijos ministras pirmininkas, buvo pakviestas į XXII Sov. S-gos Komunistų Partijos kongresą. Bet jis, prisimines savo krašto patarlę -- "Kai esi pakviestas pas vilką, pasiimk šunį", nutarė Maskvon nevykti, nesitikėdamas ten rasti daug "šunų" kurie jį gintų. Chruščiovui pasakius savo atidarymo kalbą, kurioje jis puolė Albanijos komunistų šefus, Tiranoje visi garsiakalbiai miesto aikštėse transliavo E. Hodjos šūkį: "Mes laimėsime, nes mes neesame vieni".

Albanijos vyriausybė jau senai skelbia, kad jos geriausi ir duosniausi draugai tai kiniečiai. Pekine Hodja rado draugų, kurių pagalba, Albanija, tarp kapi-

AR MOLOTOVAS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Tuo tarpu Maskvoje, Vorosilovas, kaip pirmieji krikščionys viešai prisipažįsta prie savo nuodėmių prieš partiją ir atlieka išpažintį "iš viso gyvenimo" -- 80 metų. Gailisi už savo blogus darbus, žada daugiau taip nedaryti. Ir Chruščiovas jam duoda išrišimą, (kažin kada pats Chruščiovas mušis į krūtine...) Molotovas Komunistų partijos narys jau 40 metų, rašo savo laiške iš Vienos, jog pats Chruščiovas yra nukrypus nuo Lenino - Stalino linijos. Jis kaltina Chruščiovo programą, kaip antirevoliucionistinę ir pacifistinę. Sako, kad jokia taikaus sugyvenimo politika yra neįmanoma, kad be karo komunizmas niekad nelaimės. Žodžiu, "ponas niet" drįsta sakyti savo šefui "niet"...

Tie Molotovo žodžiai yra labai panašūs į Kinijos ir Albanijos komunistų partijos priekaištus, daromus Chruščiovui. Argi tai vien supuolimas. Ar tik ponas Molotovas nesiruošęs keičiui? Vakarų ar Tolimųjų Rytų?

Vokiečiai, norėdami atkreipti į save pasaulio dėmesį, atrodo, bus pertempę rinkimines stygas. Ir Adenaueris turi rūpesčių sudarant naują vyriausybę, kad nestotų savo autoriteto ir nesulaužytų tilto, kuris buvo nutiestas į Vakarų.

Vokietijoj bijoma, kad prie Reino neatsirastų 80 milijonų vokiečių, įvyktų į naujus, raudonus Maskvos duotus rūbus.

Senjojo kanclerio saulė, atrodo, leidžiasi. Ir tai padarins liberalus nesutikti dalyvauti vyriausybėje, kuriai vadovautų Adenaueris.

Ši Bonos krizė rodo, kad vokiečiai nėra pakankamai giliai susirūpinę Berlyno padėtimi, nes nepajėgę nustumti į šalį partinių bei asmeninių interesų, kad būtų kuo greičiausiai sudaryta tautinės vienybės vyriausybė.

Nematomos raudonos gijos iš Kremliaus voratinklio drumsčia pasaulio taiką ir ramybę. Vakarai pradeda praręgti ir matyti sovietų politinį karą, vidaus infiltracijos būdą, kuris jau tęsiasi 15 metų. Viskas sprogdoma iš vidaus, pagal seną romėnų priežodį "divide et impera".

Vienintelė Kremliaus baimė tėra, kad Europa nesusivienytų. Tik susivienijusi Europa sudarytų jiems neįkandamą riešutą.

talistinės Graikijos ir Tito Jugoslavijos, nesijaučią vienišais.

Tačiau Kinijos min. pirmininkas Chou En-lai buvo Maskvoj ir fotografavosi su Chruščiovu. Argi tai reikėtų, kad "dūmai" tarpe tų dviejų yra vien paviršutiniški ir kad užkulisiuose yra bendras frontas tarpe dviejų komunistinio pasaulio lyderių. Būtų nuostabu, jei komunistiniame pasaulyje, kuris valdo 750 milijonų žmonių, neįskaitant šalininkų kapitalistinėse valstybėse, būtų visiškai susiklausymas.

Igai buvo manoma, kad vienoje pusėj tos linijos yra Sov. S-ga ir dauguma liaudies demokratijų, o kitą pusėj -- Kinija, Albanija, gal Rytų Vokietija ir kiti Azijos komunistai. Šiandien atrodo, kad buvo klaida. Jei ta linija egzistuoja, tai ji skiria pačius tiek kiniečius tiek kitus komunistus. Ir net sakoma, kad ji dalina kiekvieno jų širdį... Kinijoje tas dvilipumas yra aiškus. Viena tų pusių yra

PENKIOS TŪKSTANTINĖS...

(Atkelta iš 1 psl.)

lietuvių mokyklas, lietuvišką radijo valandėlę, Bendruomenę ir visus kitus lietuviškus pasireiškimus.

1958 m. buvo duotas pasikalbėjimas per Amerikos Balsą į Lietuvą apie gydytojų darbą Amerikoje, apie vėžio ligą, apie gydytoją kaip lietuvių Amerikoje.

Draugijos pirmininkais buvo Dr. M. Vaitėnas, Dr. D. Degesys, Dr. H. Brazaitis, Dr. V. L. Ramanauskas.

— Kokius turite ateities užsimojimus?

— Suaktyvinti likusius neaktyvius narius, prisauginti naujų ir surinkti šeštąją kultūrinę premiją, remti lietuvių Bendruomenę, lietuvišką mokyklą, remti lietuvių radiją ir lietuvišką spaudą.

— Prie Draugijos veikia moterų pagalbinė organizacija. Ką apie ją galėtumėt pasakyti?

— Prie O. L. G. Dr-jos yra įsikūrusi ir Moterų Pagalbinė Dr-ja. Jos tikslas — padėti draugijai įvairiuose darbuose. Be to ponios renka aukas, drabužius Punksko lietuviams ir Balfui.

Šiuo metu jai vadovauja p. Brazaitienė ir p. Lenkauskienė.

Ta proga, Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijai švenčiant dešimtmetį, kelius padėkos žodžius, daugumai Draugijos narių ir mes norime pasakyti. Į visus mūsų prašymus patalkinti laukėmės ir didesnius parengimus rengiant, mes susilaukiame nuoširdžių talsos. Taigi ačiū visiems, kurie lietuviško spausdinto žodžio reikalingumu tikt ir jį remiat.

atstovaujama min. pirmininko Chou En-lai, kitojo prezidento Liu Chao-chi.

Šis paskutinis įsirašė į komunistų partiją jau 1922 m. Ir visad veikė darbininkų sluoksniuose. Kai Tchang Kai-chek komunistus nugalėjo, Liu Chao-chi buvo pakviestas į Maskvą, kad ten jis panaudotų savo patyrimą. Ir Liu Chao-chi tampa revoliucionierium, kuriam teegzistuoja vienintelis tikslas -- pasaulinė kova nesiribojanti bet koku kraštu.

Pas Chou En-lai liko, nežiūrįnt jo 40-ties metų politinės kovos, jaunystės auklėjimo ir šeimos įtaka. Jis kilęs iš garbingos šeimos, jo tėvas buvo mandarinas, jis lankė amerikiečių protestantų misionijos kolegiją Nandine ir vėliau universitetą. Tai labiausiai "vakarietiškas kinietis".

Kiniečius ir albanus riša ir jų, taip sakant, geografiniai -- politinė padėtis. Ir vieni ir kiti yra ant komunistinio pasaulio rubežiaus. Kiniečiai aiškiai patyrė iš Korėjos, Formozos ar Laoso, kad ant jų rubežių yra nuolatinis karas. 1950 - 51 m. kad išgelbėtų Š. Korėją, jie turėjo siųsti savo kariuomenę. P. Vietnamas nuolat prašosi jų pagalbos. Nė vienas Azijos kampe nėra taikaus sugyvenimo. Kartais karas baigiasi pergale ir Kinija tikisi, kad gal ryt ar poryt ir Laosas taps komunistiniu, jei jie nepasigailės pagalbos...

Albanija irgi yra ant komunistinio -- kapitalistinio rubežiaus. Ir Titui atsiskyrus nuo Maskvos, Albanija tapo apsupta politiniais priešais, O Sov. S-gos teikiama pagalba buvo nepakankamai stipri. Per du kartus Albanijos režimas buvo pakibęs ant plauko: pasibaigus civiliniam karui Graikijoje, Atėnai bandė pašalinti komunistų valdžią. O Titui atsiskyrus nuo Maskvos norėjo priversti Hodją, kad sektų jo politiką.

Albanija atsispyrė, bet nuo tada ji vis jaučia jai grėsiantį pavojų. En. Hodja žino, kad bet kuris nukrypimas nuo "linijos" ar tai politinis ar karinis, grėsia katastrofa. Ir todėl kalbos apie priešastalinę politiką ar taikų sugyvenimą yra jam nepriimtinos.

Sovietų akimis žiūrint, nesvarbu užimti tokią ar kitokią Indonezijos ar Indokinijos provinciją. Reikia siekti radikalines persvaras Vak. pasaulio ir svarbiausia karo laukas tai ekonominė bei atominė sritis. Tam tikslui reikia aukoti viską. Komunistinis avangardas (Kinija ir Albanija) su tuo nesutinka.

Komunistinės valstybės dabar nėra vienodos, nors ir pučia į tą pačią dūdą. Mat ne visos jos įvykdė revoliucijas vieną dieną, ne tam pačiam ekonominiam bei intelektualiniam lygij. Labiausiai atsilikę ir neturtingi reikalauja iš labiau pažengusiųjų masinės ekonominės pagalbos.

Kad sugebėtų ekonominiai konkuruoti su vakarais, Sov. S-ga yra priversta statyti plieno liejyklas ir fabrikus Indijoje, įruošti aerodromus Afrikoje, siųsti visą fabrikų įrengimą į Egiptą ar Kubą. Bet deja, po tiek dešimtmečių sunkaus gyvenimo, Sov. S-gos piliečiai ir net komunistai ima reikalaui, kad ir labai

Papročiai, kurie mus stebina

Priprasta galvoti, kad namų ruošos visa, arba bent žymi dalis naštos, krenta moteriai, namų šeimininkei. Todėl beveik kiekviename krašte mergina, norinti ištekti, stengiasi parodyti savo sugebėjimus verdant, siuvinėjant ir t.t.

Bet atvirkščiai įvyksta Kenaje, kur gyvena Aliaskos eskimai. Ten, kai jaunas vyrukas nori pirštis merginai, jis nueina į jos namus ir pradeda ten šeiminkauti: valyti patalpą, virti valgius. Ir jei mergina ir jos tėvai pritaria jo sumanymui ją vesti, jie leidžia tam vyrukui per visus metus tvarkyti visą namų ruošą.

Civilizuotame pasaulyje merginos svajoja ištekti, kad išeitų iš tėvų globos ir pasidarytų savarankiškomis, ypač Amerikoje tapti savo namų "bosais".

Visai kitaip tai atrodo Naujoje Gvinėjoje, Wahgi Valley apylinkėje. Ten merginos, ligi jungtinių, nieko nedirba, laisvos laimingos gyvena. Bet užtenka merginai ištekti, kai visas namų darbo sunkumas krenta ant jos

pečių, ji pasidaro lyg savo šeimos vergė: ji turi rinkti malakas, tvarkyti daržą, gaminti valgius, auginti vaikus ir kiaules.

JAV yra pasižymėjusios savo skrybų skaičiumi. Tur būt tas įvyksta dėl įsigalėjusių čia ankstybių vedybų, nes žymi dalis tuokiasi nesulaukę pilnametystės - 21 metų.

JAV statistika rodo, kad žmonės daugiausia turi palinkimą

skryboms per pirmuosius penkerius vedybų metus, negu vėliau. Ilgiau kartu pagyvenę pasakytumėm, labiau subrendę, mažiau linkę skirtis.

Kai kuriuose JAV rajonuose yra senas paprotys, kad mergina, norėdama sužinoti, kas yra jos būsimojo vyras, turi spalio mėnesio pabaigoje, per tą laiką kuris vadinasi "Halloween" paimti obuolį į dantis ir pasižiūrėti į veidrodį. Už jos kairio peties turi pasirodyti jai skirtasis.

N.B.

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius
Bishop 2-1397

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	 5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	.. 5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE-SCOTCH whisky	 5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	 5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti		
prancūzų likerai	 5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanaukas, Pres.

DIRVA

- THE FIELD -

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas
Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Amerikos Lietuvių Tarybos užsimojimai

Amerikos Lietuvių Tarypis sekretorius P. Grigaitis pranešė Chicagos Lietuvių Tarybos konferencijai, jog ALT (Vykdamosis Komitetas) esąs numatęs veikti per Valstybės Departamentą, kad JAV iškeltų Jungtinės Tautos bolševikų vykdomą užgrobtuose Baltijos kraštuose, ypač Lietuvoje, kolonializmo politiką. Be to, bus išleista anglų kalba buvusios Lietuvoje čekagietės turistės įspūdžiai (spausdinti "Naujienose"). Jau įvykdytas darbas — išleista 5000 egz. š. m. Vasario 16 d. Kongrese senatorių ir atstovų Lietuvos reikalu pasakytų kalbų rinkinio.

Pirmajam užsimojimui vykdyti būsianti sugrupuota konkreti medžiaga ir paruoštas atitinkamas memorandumas. Taigi, atrodo, ALT VK konkrečią medžiagą apie kolonialistinę Maskvos politiką Lietuvoje jau turi, reikia ją tik sugrupuoti ir memorandumu išdėstyti. Jeigu tikrai tokia medžiaga jau sukaupta, ir jeigu tikrai ji konkreti, belieka linkėti sėkmės tinkamai ją sugrupuoti ir gerai nušviesti. Toks memorandumas būtų naudingas ne vien Valstybės Departamentui įteikti. Bet labai svarbu, kad memorandumu būtų išryškinti ne tik Maskvos politikos panašumai su pagrindiniais kiekvienos kolonistinės politikos bruožais, bet kad nebūtų užmiršti ir skirtumai, iš esmės tos politikos kolonistinio pobūdžio nekeičiantieji, bet gudriai naudojami tam pobūdžiui užmaskuoti.

Maskvos kunigaikštijos prieš kelis šimtmečius pradėtoji imperialistinė-kolonistinė politika bolševikinės valdžios liko paveldėta ir tęsiama. Ji tebėra nutraukta Suomijoje, buvo porą dešimtmečių nutraukta Pabaltijy, Lenkijoje, bet, neskaitant trumpų sukludimų, tęsiama Gudijoje, Ukrainoje, kazokų žemėse, Kaukazo kraštuose, visame Sibire. Skirtinga forma tokia politika šiandien yra išplėsta ir į eilę Vidurinės Europos kraštų. Jungtinėse Tautose dar daug kam neaišku, kad tai kolonistinė politika.

Šiandien, kalbant apie kolonistinę Maskvos politiką Pabaltijy ar konkrečiai Lietuvoje, nuosekliai ir įtikinančiai tuo tezęs pagrindimui galėtų kliudyti vengimas vadinti tuo pačiu vardu Maskvos politiką Gudijoje, Ukrainoje, Kaukaze ir visose kitose ilgainiui imperija pavirtusios Maskvos kunigaikštijos kadai užkariautose nerusų žemėse. Valstybės Departamento pareigūnai tų dalykų vadinimo tikruoju vardu dar vengia. ALT sekretorius irgi to paties vengia. Jam Lietuvos ir Ukrainos ar Kaukazo kraštų kolonizacijos sugretinimas tai tik "žirnių su kopūstais maišymas". Betgi subolševikintoji rusų imperija kaip tik ir yra tokia kolonijinė mišrainė. Todėl ir rūpi, kaip Lietuvos reikalų rengiamame memorandumu seksis įrodyti Valstybės Departamentui ir ypač Jungtinių Tautų Organizacijoje sėdintioms delegacijoms, kad tik lietuvių "žirniai" yra smerktinas ir naikintinas kolonializmas, tuo pačiu metu įsakmiai ar bent tylomis sutinkant, kad ukrainiečių "kopūstai" ar kaukazių "pipirai" ne tas pats, kai konkrečioji medžiaga apie Maskvos politiką ir ten ir ten iš esmės tokia pati.

Be to, ALT VK numato memorandumo tikslas maždaug toks pats, kaip ir kaliforniečių remiamos rezoliucijos Kongrese, tik memorandumo kelias numatomas kitas: ne per Kongresą, o tiesiai į Valstybės Departamentą, bet galų gale į tą pačią Jungtinių Tautų Organizaciją. Ir kaliforniečių rezoliucijos ir ALT memorandumo galutinis tikslas — iškelti Lietuvos klausimą Jungtinėse Tautose. Iškelti, tai turbūt gi ne šiaip sau tik pakalbėti, bet siekti esminio svarstymo ir sprendimo. Čia ir vėl rūpi klausimas: ar dabar numatomas Jungtinėse Tautose Lietuvos reikalui palankus politinis klimatas? Ar gal memorandumas sieks mažiau, būtent, tik išsamesnio Lietuvos padėties nušvietimo Jungtinėse Tautose, bet nerizikuos siūlyti, kad iš to nušvietimo būtų daromos išvados?

Anoniminių čekagietės įspūdžių išleidimas anglų kalba, ypač taip atpasakotų, kaip buvo "Naujienose", vargu ar galės turėti žymesnės įtakos kokiai nors politinei akcijai Lietuvos naudai sukelti. Tai "liaudžiai" tokios literatūros papildymas. Daug įžymesnis to pobūdžio darbas pasiliks privačia iniciatyva atliktas ir B. Armonienės knygos išleidimas.

Senatorių ir atstovų kalbos, įrašytos į Kongreso rekordus, yra mums malonios, bet jos tikrai tik "for the record". Jų rinkinyje, jei jis nėra skirtas naudoti rinkimų atveju — parodyti, kurie senatoriai ir atstovai lietuviams geri, — turi daugiau "suvėnyrinės" reikšmės, o tokių "suvėnyrų" pageidaujantiems, jei jau labai reikia, gal užtektų ir kokių penkių šimtų, ne 5000. Abejotina, ar į to rinkinio spausdinimą sudėtos lėšos bus pasiekusios atitinkamai apčiuopiamos naudos.

V. R.

P. J. KERSIS

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

VAIZDAI, KURIE DANGAUS KERŠTO ŠAUKIASI

Palik savo ašaras Maskvoje perskaičius (2)

STASYS SANTVARAS

Stebina, tiesiog sukrečia, lietuvių tremtinius gyvastingumas. Tie, kurie su B. Armoniene pateko į Novostroiką miškų kirsti, vieną baisią žiemą išvargę, kitą pavasarį jau išsipurino žemės sklypelius daržovėms ir bulvėms auginti, gavo leidimus naujiems barakams statyti, visomis jėgomis stengėsi iš tamsaus primityvo nors kiek pasitumti į saulę. Jų būklė gerėjo, nors aplinkoj gyvenę rusai jų nesigailėjo ir su tuo pačiu rūstumu spaudė iš jų paskutinį prakaito lašą "socializmo statybai". Nenuostabu, kad tokiose sąlygose ir stipri moralė lūžo, kad vyrai pradėjo girtauti ir tokiu būdu stabdyti tą pažangą, kurios visa trem-

tiesios. Atseit, iš tremties tiesiog į kalėjimą! Ir tai atsitiko labai toli nuo Lietuvos ir ne arti nuo Maskvos, kur tremtinys neturi judėjimo laisvės, kur be cenzūros ir jokio žodis nepasiekia pasaulio. Tokia dalia Sibire buvo prisilgusi B. Armonienė, tokios dalios tebelaukia dar tūkstančiai ten atsідūrusių lietuvių.

Patekusi į kalėjimą, B. Armonienė buvo kilnojama iš vienos vergų stovyklos į kitą, dirbo sunkius ir sveikatą ardančius darbus, kaip

Barbora Armonienė (trečia iš dešinės antrojo eilės) tarp lietuvių priverčiamojo darbo stovykloje Userdoj, Sibire. Nuotrauka daryta 1953 metais.

tinijų bendruomenė ilgėjosi ir siekė.

Sveiko žmogaus akimis žiūrint, rodos, kas galėtų būti baisesnė už išplėsimą iš savo krašto, už tą gyva širdim pajuntamą neteislingumą? Maskvos trėmikai, rodos, jau galėtų būti patenkinti ir išstremtus žmones nepareimamose Sibiro plotybose palikti ramybėje. Sprendimas jiems sunaikinti jų jau buvo padarytas! Deja, tremtinio kančios Sibire pačių išstremimų nesibaigia. Šėtoniškas aparatas dirba, kad sunaikinimas būtų pas k u b i n t a s. Verbuojami šnipai ir išdavikai, pinamos provokacijos, ieškoma visokių priekabių, kad ir ten, Sibire vergo darbas dirbdamas, žmogus nepasijustų laisvas.

B. Armonienė iš Novostroikos į Irkutską buvo išstremta tik dėl to, kad ji pradėjo gauti siuntinius ir laiškus iš Amerikos, kad ji savo "turtais" pradėjo kenkti "stovyklos moralei". Irkutske ji pateko į tokią tremtinių jurtą, kur sovietų slaptoji policija jau turėjo užverbuotų šnipų — lietuvių Eleną Dolerytę, Oną Bužienę ir kt. Policijos įsakymu, agentės jurtoje rengė pobūvius, kvietė į juos visus jurtos gyventojus, o paskiau apie jų pobūvy dalyvavusius svečius pranešinėjo savo darbdaviams.

Tokių būdų į spastus pateko ir Barbora Armonienė. Visai be pagrindo, melagingais policijos agentų pranešimais pasirems (Dolerytė "liudijo", kad Armonienė nusifotografavo prie jurtos, norėdama savo amerikiečiui vyrui parodyti, kaip blogai ji Rusijoj gyvena, o Bužienė aiškino, kad Armonienės vyras, prisidengęs kita pavarde, dirba JAV ambasadoj Maskvoj ir per žmoną renka žinias apie sovietų pramonę Sibire!). Komedinis sovietų karo teismas ją nubaudė 25 mė t a m s pataisais kalėjimo bausme, konfiskavo

motina, nesiliovė rūpintis vaiko likimu, nors ilgesnį laiką nežinojo, kur jis gyvena ir ar iš viso dar tebėra gyvas. Porą ar trejetą metų ji dirbo pavyzdiniame Userdos kolektyv i n i a m e ūky, kur, nors mityba buvo nepakankama ir darbai labai sunkūs, bet gyvenimo patalpos buvo švaresnės ir higieniškesnės.

Būdinga, kad Sovietų Rusijoj, priešingai Vakarų papročiams, politiniai kaliniai yra maišomi su kriminalistais. Ir darbų vadovai, visokie maži viršininkai, taip pat yra tik vieni kriminalistai. Gal nereikia aiškinti, kad tuo kriminalinių nusikaltėlių — žudikų ir plėšikų — botagų sovietinė valdžia be jokio žmoniškumo plaka politinius kalinius, tokiu būdu skubėdama juos sunaikinti. Ir B. Armonienės visokie smulkūs viršininkai buvo tik kriminaliniai nusikaltėliai.

Ne tik kiekvieną lietuvių, bet ir kiekvieną padorų žmogų turėtų sukrešti B. Armonienės pasakojimai, kad Sibiras yra p i l n a s lietuvių. Kiekviena kalėjime, kiekvienoj darbo stovykloj, kur tik ji buvo nustumta, ji sutiko mažesni ar didesni lietuvių būrį. Štai, kodėl sovietų oficialiame gyventojų surašyme Lietuvoj stinga 800,000 žmonių! Tegu B. Armonienės knyga ir nieku nepakeis tautos likimo, bet, vis dėlto, tai yra betarpiškas ir tikras paliudijimas, kad Sovietų Rusija beatodairios tremia ir naikina lietuvių tautą.

Perskaityta B. Armonienės knyga kelia dar ir tokį klausimą: kokių keršto priemonių bolševikai Lietuvoj imsis tiems žmonėms "nubausti", kuriuos, knygą sifruodami, atpažins, kaip jos asmeninius draugus, gimines, ar Amerikos Balso k l a u s y t o j u s. Pažindami "teisingąją" tarybinę valdžią, vargu galėtumėm kokių malonių laukti. Asmeninė tragedija gali ištikti vieną ir kitą, tik vargu tai tra-

gišką Lietuvos būklę gali padaryti dar tragiškesnę. Kalėjimas yra Sibiras, kalėjimas ir Lietuva, tik gal toks skirtumas, kad Lietuva vis dar tebėra geresnis kalėjimas...

B. Armonienės išgyventa asmeninė nedalia perkopia žmogaus kūno ir dvasios jėgas. Jeigu savo gyvenimą mes dalinsim į tris dalis — vaikystę, jaunystę ir senatvę, tai rusai bolševikai sunaikino jos jaunystę, jaunos moters ir motinos pavasarį. B. Armonienės knyga Palik savo ašaras Maskvoj yra gyvas to sunaikinimo paveikslas. Tačiau šiandien ji turi būti laiminga ne tik dėl to, kad jos kančių ilgi metai baigėsi laimingu "happy end", kad ji vėl yra savo mylimos šeimos židinio kūrėja, bet ypač todėl, kad savo išgyventom kančiom ir nuosirdžia išpažintim ji padarė didelę paslaugą ir savo pavergtai tautai...

Dr. inž. Algirdas L. N a v y t i s, praėjusią vasarą sutiktas Cape Cod'e, tarė, kad jis nesąs rašytojas. Net ir Benys Babrauskas nežadėjęs, jo priimti į Liet. Rašytojų D-ją. Bet kaip čia dabar ne rašytojas? B. Armonienės istoriją jis atpasakojo tikrai rūpestingai ir kompetentingai. Aišku, aš negaliu čia pasverti, kiek tų žodelių pasakė pati Barbora Armonienė ir kiek jų nuo savęs pridėjo A. L. Nasvytis. Taip pat, neturėdamas tos skaudžios istorijos rašytojo atpasakotos, negaliu ir jokio palyginimo daryti.

Be abejonės, kiekvienas tą patį įvykį gali truputį vis kitaip papasakoti. A. L. Nasvyčio darbe slypi bolševizmo pažinimas, sugebėjimas įsijausti į nelaimingos moters likimą ir kompetencija, kai jis liečia Sovietų Rusijos gyvenimo tikrovės vienkį ar kitokį vaizdą.

Tuo požiūriu, bent man taip atrodo, pro B. Armonienės išgyvenimus prasišverbia ir A. L. Nasvyčio asmenybė. Tai nesvyruodami, galime vadinti knygą Palik savo ašaras Maskvoj neabejotinai praturtinimu.

Gera ir pagirtina A. L. Nasvyčio darbe yra dar ir tai, kad jis nedarė nukrypimų nuo pagrindinio pasakojimo. Bendri Lietuvos rūpesčiai ir reikalai mums labai arti širdies, bet tokio pobūdžio veikale jie galėjo virsti abstrakcija, kuri, paprastai, mūsų laiko žmogaus nejaudina. Tuo tarpu pro asmeninius B. Armonienės išgyvenimus tikrai gyva širdim jaučiama ir visa didžioji lietuvių tautos kančia.

Kaip Dr. inž. Algirdas L. Nasvytis savo laimėjimus bevardintų — atsitiktinumu ar pasibeldimu į duris laimingą valandą, vis dėlto didis jo nuopelnas, kad B. Armonienės išgyvenimų santrauka buvo atspausdinta Life žurnale, kad Palik savo ašaras Maskvoj išleido žinoma ir sena (nuo 1792 m.) J. B. Lippincott Amerikos knygų leidykla.

Šiandien reikia pageidauti ir norėti tik štai ko: kad A. L. Nasvyčio atpasakoti B. Armonienės išgyvenimai pasidarytų s e n s a c i j a JAV lietuvių tarpe. Palik savo ašaras Maskvoj, bent pirmą tų knygų laidą, mes g a l i m išpirkti per porą trejetą mėnesių. Kalėdos netoli ar reikia geresnės dovanos mūsų draugams amerikiečiams?

Jei lietuviai prie knygos pirkimo o r g a n i z u o -

AR TAI PAGRINDINIAI SUVAŽIAVIMŲ REIKALAI?

Stebint mūsų gyvenimą, ir jame beveik aktyviai dalyvaujant, stebies suvažiavimų ir didesnių susirinkimų dviem, kaip ir pagrindiniais punktais: sveikinimais ir vaišėmis. Ir svarbiausia, kad žiems, mano galva beveik mažiausiai dėmesio vertiems suvažiavimų punktais, daugelis veikėjų daugiausia dėmesio skiria.

Kad tokių sveikinimų būtų daug, pradedant diplomatijos šefu ir baigiant vietos apylinkėmis, iš anksto rūpestingiausiai pasiruošiama. Iš anksto sudaromos tokios sąlygos, kad būtinai visi turi sveikinti. Ir jei kas nesveikina, tai išeina, kad beveik pyksta.

O jau apie vaišes, tai ir kalbos negali būti. Joms skiriamas didžiausias dėmesys, jų pravedimu daug posėdžiaujama, o po vaišių ir nemažai pykstamas.

Tarp tų vaišių ir sveikinimų taip ir pradingsta patys, mano galva, pagrindiniai reikalai. Pro juos beveik šuoliais praleikiama vis atsimenant, kad sveikinimai jau buvo ir jų besiklausant visi pavargo, o vaišės dar ateis.

Išvados, po kelių trumpų pastabų, aš čia nesiūlau. Manau, kad kam tos pastabos taikomos, patys susipras ir ateity nors kiek apie tuos du "pagrindinius" suvažiavimų punktus rimčiau pagalvos.

K. PRANULIS, Chicago

DASIGYVENOME...

Spalio 28 d., NAUJIENŲ vedamųjų puslapyje įdėtas pranešimas "Raseinių susitikimo šventė". Iniciatoriai: A. Juodka, E. Zujiene, ir R. Edelis. Tikslas: Raseinių mieste ir apskrityje visų gimusių ir augusių arba bent Raseiniuose dirbusių ir gyvenusių susitikimo šventė, kurioje "...norėtume, kad ši šventė praeitų didžiojo mūsų dainiaus Maironio ženkle, tuo pageriant patį didžiausiąjį Raseiniškį ir lyg ir pradedant Maironio metus".

Ką galima pasakyti? Kaip kas išmano, taip save gano -- kad ir labai gerbiamo Pakšto sveitainėje, švelniai tariant, baliuku pradėti didžiojo dainiaus metus?... Ką -- gi, pagal laiko dvasią -- bitnikiškas sumanymas, daugiau nieko. Ir tokiu atveju visai pateisintinas anekdotiškas tėvas jėzuitas, paklauses patį popiežių -- ar rūkant pypkę galima melstis?

R. MAGDYS, Melrose Park

t a i i r v i e n i n g a i prisidėtu, ji galėtų patekti, pvz., į New York Times knygų apžvalgos bestselerį, o tada jos plitimas amerikiečių tarpe jau būtų nesulaikomas. Jei tas atsitiktų, o mes tą galime padaryti, B. Armonienės išgyvenimai būtų patvarus ramstis ir mūsų kovoj už tautos laisvę. Broliai lietuviai, argi jau neįmanoma ir tokia mūsų talka? Spaudos žodis vargu daug širdžių sugraudins, gyva iniciatyva ir konkreti darbu šiuo atveju turėtų pasireikšti Lietuvių Bendruomenė.

St. S.

Leave Your Tears in Moscow by Barbora Armonas as told to A. L. Nasvytis, J. B. Lippincott Co., Philadelphia and New York, 222 pusl., kaina \$3.95; aplankas David'o Lunn'o, brėžiniai George'o Jellinek'i.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

SLA 14-toji kuopa švenčianti 60 metų gyvavimo sukaktį, visad buvo viena gyviausių kuopų. Šiuo metu kuopa turi apie 300 narių. Nuotraukoje 1936 m., dalis kuopos narių. Pirmoj eilėje sėdi: adv. N. Rastenis, J. Vilčinskas, J. Polteris, A. Baltrukonienė, L. Baltrukonis, F. Baranauskas, J. Verbyla, J. Česnavičius. Antroji eilė: J. Miščikas, J. Brazauskas, O. Brazauskienė, A. Vilčinskienė, K. S. Karpius, O. Karpinė, A. Paulienė, adv. J. Baltrukonis. Trečioji eilė: J. Bindokas, A. Kančienė, U. Česnavičienė, S. Praškevičienė, K. Čiutėlienė, M. Nevulienė, J. Grigoravičienė, A. Grigienė. Ketvirtoji eilė: A. Laskis, M. Šalčius, S. Šlekys, A. Praškevičius, F. Žiūrys, A. Jankauskas, A. Šimkūnas, C. Petraitis. Penktoji eilė: D. Nevulis, J. Dovidaitis, P. Kačianauskas, J. Ujis, A. Balčiūnas, P. Kamarauskas, A. Čiutė, V. Šimelionis.

MININT 60 METŲ SUKAKTĮ

K. S. KARIUS

SLA 14-ta KUOPA – DIDELĖ PAJĖGA CLEVELANDE

SLA 14-tos kuopos 60 metų gyvavimo sukaktis skaitoma nuo 1901 metų. Tada kuopa gavo tą numerį, tačiau šios kolonijos lietuvių žygiai jungtis į bendrą Susivienijimą siekia 1888 metus. Taigi tik dveji metai po to, kai 1886 metais, Shenandoah Pa., rugp. 15, ir Plymouth, Pa., lapk. 22 d., suvažiavę grupelės veikėjų įsteigė du atskirus Susivienijimus. Tiedu įvykiai parodo pastangas mūsų ankstyvų išievių, dideliame krašte dar mažais būreliais esant, ieškoti susiartinimo ir bendros veiklos kelių. Tada Amerikoje buvo apie 50,000 lietuvių.

Shenandoah įsteigtas Susivienijimas po poros metų likvidavosi. Antras, nors skurdžiai, tapo. Pagal 1889 metų žinias, kai Clevelando. Šv. Jurgio draugija jau buvo įsijungus. Susivienijimą sudarė šių kolonijų draugijos: Plymouth, Nanticoke, Mahanoy City, Pittston -- visos Pensilvanijoje, kitos anglies kasyklų srityje, kur buvo daugiausia lietuvių ir Chicagos bei Waterburio draugijos.

Pradžią buvo menka, nes ne visos jau esamos draugijėlės į Susivienijimą jungėsi. Ir ne visose, dabar žinomose kolonijose, buvo pakankamai lietuvių tokias draugijėles sudaryti.

Susivienijimo idėjos rėmėjai Clevelande, Šv. Jurgio draugijos nariai, buvo: N. Oišinskas, J. Ciglauskas, N. Juodišius, J. Kunsaitis, J. Adomaitis, K. Švipas, J. Kulikauskas, N. Martišauskas, P. Skunskis, S. Orenas, M. Sacevičius, L. P. Baltrukonis. Kai kurių jų ainiai dar tebegyvena Clevelande, o Baltrukonio žmona, Ona tebėra ir 14-kuopos narė.

SUSIVIENIJIMO SKILIMAS 1901 METAIS

Susivienijimo kuopoms daugėjant, ir kuopose nariams augant, iškilo neišvengiamos srovinės sąsajos už organizacijos valdymą tarp dvasiškos vadovaujamos srovės, -- katalikų, ir tų kurie tada vadinosi tautiečiais. Jie buvo patriotiškai nusiteikę, bet sakė, kad kunigų vieta bažnyčioje.

Varžytinės privedė organizaciją prie skilimo 1901 metais Wilkes-Barre seime. Ir nuo tada pradėjo veikti dvi organizacijos: Susivienijimas Lietuvių Amerikoje ir Lietuvių Rymo Katalikų Susivienijimas Amerikoje.

Clevelandiečiai, pasirinkę tautišką Susivienijimą, gavo 14-tos kuopos numerį, jaunesivadino Šv. Jurgio draugija. Po skilimo, 14-ta kuopa buvo apšaukta bedievių, laisvamanių kuopa. Ir gal teisingai, nes į ją stėjo laisvesnio galvojimo lietuviai ir naujai pradėję atsirasti „cicilikai“. Buvo betgi dar toks reiškinys: grupė katalikų, kurie nenorėjo priklausyti katalikiškame Susivienijime ir laisvamaniškoje 14-je kuopoje, sudarė tautiško Susivienijimo kuopą, gavo 136-tą numerį. Ir ji gyvuoja iki šiol, nors vargu ar kas toje kuopoje jau žino jos įsteigimo priežastį.

Susivienijimai traukė į save lietuvių apsidraudimotikslų, tačiau kuopos, sulyg savo sumanumo, ėmėsi visuomeninių darbų. Darbais ypatingai pasižymėjo 14-ta kuopa, rengdama viešas prakalbas, gegužines, balius šokius (visi tada buvo jauni), ir prisidėjo prie įsteigimo Lietuvių Salės Bendrovės. Po I karo, kai A. Račiūnas parvežė iš Lietuvos savo filmus, pakvietė jį parodyti čia nepriklausomos Lietuvos vaizdus.

Ankstyvesni kuopos veikėjai buvo: Jonas Gritė, Jonas Plerpa, A. Sidoravičius, M. Lasevičius, M. Jokubėnas, L. P. Baltrukonis, Antanas Šimkūnas.

Nors I pasaulinis karas kuopos veiklą prislopino, nes kariuomenė buvo pašaukti jauni veikėjai. Bet jie beveik visi grįžo sveiki. Karas padėjo šiai kolonijai augti ir kuopai stiprėti, nes karo metu čia pradėjo įdirbtuves važiuoti lietuviai iš anglies kasyklų, kai kurie jau SLA nariai. O paskiau, karui pasibaigus, iš Lietuvos atvažiavo naujų ateivių.

Su Clevelando nemaža kolonija skaitėsi ir SLA centras, nes jau 1907 metais SLA 22-ras seimas buvo rengiamas Clevelande, gegužės 27 - 30 dd. Delegatų buvo atvykę apie 60, SLA jau turėjo apie 150 kuopų, bet jų daug buvo dar mažutės. Seimas buvo pradėta iškilmingai, sekmadienį pravesta eiseną gatvėmis. Eisenoje grojo iš Wilmerding, Pa., atvykęs Lietuvos sūnų dūdų orkestras.

RAUDONASIS SIAUBAS PASIRODO

Clevelando seime pirmiausia pasireiškė tas negeistinas raudonas siaubas, kurį tautiniams veikėjams nepavyko iki šių dienų nusikratyti.

Patieksiu kelis sakinius apie tai iš SLA istorijos:

"Po eisenos, vakare salėje pir-

mininkui P. V. Birštonui baigus kalbą, dvi mergaitės atnešė į sceną vainiką su raidėmis 'LSSA' ant jo. Pirmininkas padėkojęs už vainiką pasakė tik nežinas nuo kokios organizacijos ta dovana yra. Vainiko būta nuo Lietuvių Socialistų Sąjungos Amerikoje -- taigi socialistai tuo pirmininko nežinojimu pajuto įžeistį.

"Po Grigaičio kalbos, kuris buvo iš Lietuvos čia atvykęs propagandą vartoti revoliucijos reikalais, ir visai ne vietoje kalbėjo apie revoliucijos reikalingumą Lietuvoje, socialistas Bagočius išėjo paaiškinti kas padovanojo vainiką. Savo kalba jis lyg durė pirmininkui į akį, sakydamas, jog jis, užimęs tokią svarbią vietą, nežino nuo ko dovana gauta. Po Bagočiaus kalbos dar kitas kalbėjo, išpeikdamas vietos lietuvius. Dalyviai tomis socialistų kalbomis piktinosi."

Apie P. Grigaičio atvykimą Amerikon 1906-07 metais rinkti aukas Lietuvos socialdemokratų revoliucijai, jau esu rašęs šiomet gegužės mėnesį Dirvoje. Amerikoje yra posakis: "Buk atšargus su graiku, kuris atneša dovanas." Tas atitiko ir su mūsų socialistais.

Vos pora metų po 1905 metų Rusijos revoliucijos, subėgė čia socialdemokratai revoliucionieriai, radę organizuotą lietuvių visuomenę, veržėsi SLA užvaldyti, pradėdami su ta "dovana" Clevelando seime. Jeigu nepavyks pagrobti -- tai nors sugriauti.

Tas pats Bagočius, pragarsėjęs rėksnys -- kalbėtojas, kunigų ir tikybos niekintojas, tautos šmeižikas, Amerikos kapitalistinės valdžios nuvertimo kurstytojas, 1908 metais, įsibrovė į SLA centro valdybos pirmininkus. Už sukturnus organizacijoje jis iš pirmininkystės buvo pašalintas ir net iš SLA

išbrauktas ant visados. O tuoj, 1910 metais, socialistams pavyko įbrukti Tėvynės organo redaktorių tarną Vidiką. Jotikslas buvo, pasinaudojant SLA organu narius padaryti socializmo pasekėjais. SLA literatūrinė komisija, B. K. Balučio vadovaujama, kurios žinioje buvo organas, Vidiką iš redaktoriaus vietos išmetė. Vis už SLA įstatų paniekinimą.

Socialistams pradėjo sektis Susivienijime stiprėti, kai dalis SLA narių, prisiskaitę apie Rusijos revoliuciją ir socializmą, dar atbėgusių iš Lietuvos revoliucionierių, ir sulindusių į SLA, klaidinami ir kurstomi, pasidavė raudonųjų įtakai.

Tautinio Susivienijimo valdyba darė klaidą skelbdama: "Susivienijime durys atdaros kiekvienam lietuviui be pažiūrų skirtumo". Socialistai į SLA rašė, kad tik turėtų balsą kuopos valdybų rinkimuose, centro valdybos balsavimuose ir teisę pateikti į delegatus seimuose. Kai po 1917 metų Rusijos revoliucijos beveik visi mūsų socialistai po nakties pavirto komunistais, jų pasiūlymas užvaldyti kuopas ir Susivienijimą, padidėjo iki pavojingo laipsnio. Ir tąsė, atminti, vyko iki 1930 metų.

Kadangi centro valdyba buvo renkama narių visuotiniu balsavimu, bolševikai pirmo savo kandidatų sąrašą. Ir kadangi taip išrinktą valdybą dar galėjo patvirtinti ar atmesti seimas, raudonieji skverbėdavosi pateikti į delegatus seime ir sudarius savo daugumą, tautinius valdybos narius netvirtinti.

14-ta kuopa, virš su 300 narių, turėjo svorį balsavimų atvejais ir galėjo seimui siųsti apie 8 delegatus.

Atvykęs čia 1917 metais iš SLA Centro ir Tėvynės redakcijos New Yorke į Dirvos redakciją, 14-je kuopoje radau veiklių tautinių narių būrelį, be kai kurių ankščiau minėtų, A. M. Praškevičių, Agotą Grigienę, Feliksą Baranauską, Antaną Zdanį, Joną Brazauską ir Joną Verbela.

Prie jų prisidėjo atvykę V. P. Banionis su žmona, Antanas Žukas, Juozas Vilčinskas, Justinas ir Marė Miščikai, Jonas Polteris. O kiek vėliau Dr. S. T. Tamošaitis ir P. ir F. Žiūriai. Šiems visiems ir teko atlaikyti socialistų, paskiau komunistų norus užvaldyti kuopą ir siekti viso SLA pagrobimo.

Keistu likimo dėkimu, komunistus iki 1930 metų atmušus, bet P. Grigaičio vadovaujama socialistų grupei, apie 20 galvų, pavyko nuo 1907 metų pradėta strategija paimti į savo kontrolę SLA išdą. Ir Grigaičiui nuo tų metų esant Apšvietos komisijos pirmininku, organą Tėvynę visą laiką laikyti savo saugoje.

KITI SEIMAI CLEVELANDE

14-ta kuopa aktyviai dalyvavo ir tebedalyvauja Lietuvių Kultūrinio Darželio Sąjungoje, gausiai parėmė aukomis Darželio įsteigimą, ir kuopos veikėjų pastangomis iš centro gavo \$200 auką Darželio fondui, kada pinigų labai reikėjo. Už tai Darželyje 1936 metais buvo pasodintas Susivienijimo ąžuolukas, 50 SLA metų sukakčiai atžymėti.

ti. Toks pat medelis pasodinta ir antram Susivienijimui, kuris irgi davė darželio naudai piniginę auką.

1936 metais, kai jau Darželis buvo baigtas, Clevelande buvo rengiamas SLA 50 metų sukaktuvinis seimas. Darželyje, specialioje iškilmės, dalyvavo šimtai delegatų ir svečių.

Šiais laikais 14-ta kuopa yra prisidėjusi prie parėmimo lietuvių skautų, lietuviškos radijo valandos ir Dirvos.

1954 metais SLA seimas vėl teko Clevelandui. Ir 14-ta kuopa, su kitais, rengimą pravedė. Tada jau su šia organizacija turėjo progos plačiau susipažinti vietos naujai atvykusieji lietuviai. Kad ir negausiai, bet jie vis tik jungėsi į SLA, ir 14-je kuopoje jie prisidėjo prie veiklos.

Kai kitos senos vietos draugijos sumažėjo nariais ir likdavusi, Susivienijimo kuopos gyvuoja gražiai. 14-ta kuopa turi arti 300 narių, įskaitant ir jaunumečius.

Dabartinę kuopos valdybą sudaro šie: pirmininkas Vytautas Braziulis, vicepirmininkas Marė Trainauskaitė, sekretorius Feliksas Mackus, išdo sekretorius Marė Miščikienė, išdininkas Antanas Šimkūnas, išdo globėjai: M. Dunduraitė, Margareta Jones ir St. Lazdinis.

Valdyba išrinkta iš senųjų ir naujai atvykusių. Veiklesni naujieji ateiviai, prisidėję prie senesniųjų veikėjų, yra: Vytautas ir Nora Braziuliai, Jonas Virbalis, F. Mackus, M. Dunduraitė, A. Karsokas ir keli kiti.

Pasakykite savo bankininkui, savo advokatui ar savo agentui

Pasakykite jam, kad jūs norite Louisville Title Insurance Company apdrausti jūsų nekilnojamoj turtą... ir jūs galėsite išvengti maloniausio jausmo, bet kada turėtu apie bet kokią nuosavybę.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.
The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E.
Phone MA 1-2075

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.
Dienos telef.: HE 1-6352 Nakties tel.: LI 1-4611

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

PETKUS

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

LIETUVISKI SČIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪSIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.

Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠĮ KUPONĄ

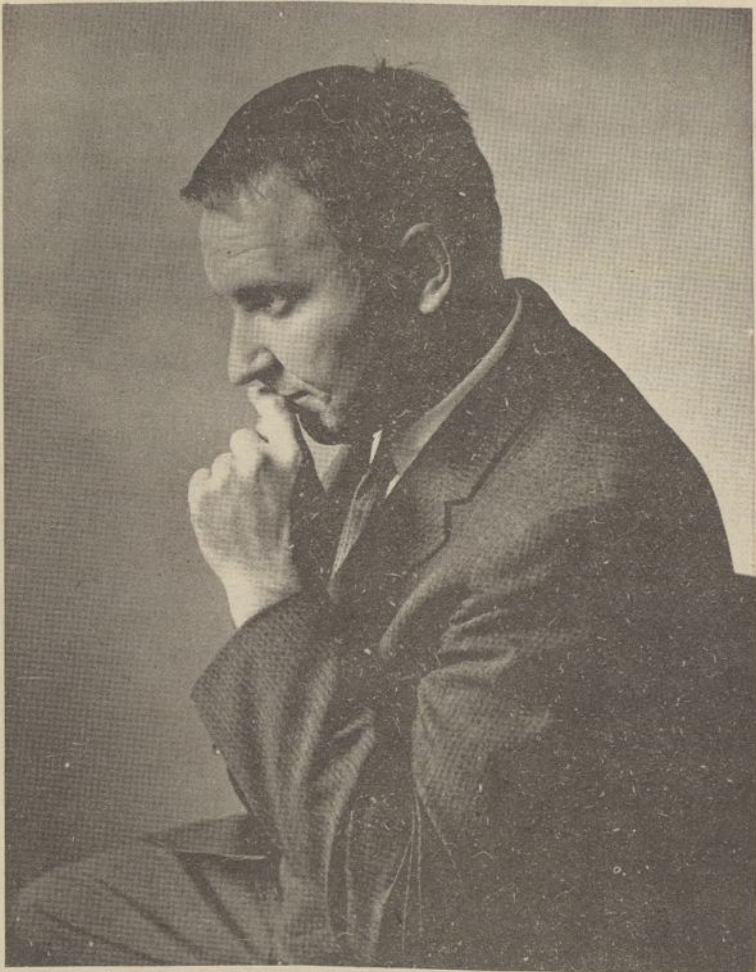
Prašau atsiųsti
Nurodykit prekę

Nurodykit adresą:
Name

No. Street City State

1936 metais Clevelande įvykusio SLA seimo rengimo komisija. Pirmoji eilė iš kairės: J. Jarus, J. Brazauskas, J. Vaikšnoras, dr. J. Vitkus, inž. P. Žiūrys, K. S. Karpius, F. Baranauskas. Antroji eilė: S. Čerauka, V. Česna, A. Praškevičius, J. Miščikas, J. Alekna, P. Botyrius. Trečioji eilė: P. Vasiliauskas, M. Šalčius, F. Žiūrys, Naunčikas, P. Stasiūnas, J. Verbyla, J. Polteris, A. Gedgaudas, J. Apanaitis.

Dail. Antanas Vaikšnoras, kurio darbų paroda vyko iki lapkričio 6 d. Clevelande, The Women's City Club patalpoje, Bulkley pastate, 15 St. ir Euclid Ave.

ANTANO VAIKŠNOROS TAPYBOS PARODA CLEVELANDE

Mūsų tautietis, dailininkas Antanas Vaikšnoras, savo įdomia ir brandžia dailės kūryba, nūdien jau yra pasiekęs gražių laimėjimų ir amerikinės dailės meno kritikų daugiau negu palankių, įvertinimų. Vaikšnoras, pažangus kūrėjas, kiekvienam nauju savo kūriniu, anot Vydūno, "apsireiškia naujai".

Tas savitas, vaikšnoriškas naujumas, ypatingai ryškus pastarosios Antano Vaikšnoros tapybos kūrinių parodoje, kuri buvo atidaryta visą spalio mėnesį, iki lapkričio 6 d. The Women's City Club -- Bulkley Buiding, 15-th & Euclid Avenue, Paroda nebuvo skirta visiems dailės mėgėjams. Tai daugiau pusiau uždara, skiriama rinktiniais tapybos meno vertintojams bei dailės meno kritikams. Taigi ir paroda suruošta ne kurioje nors Clevelando šiai paskirčiai pašvestoje galerijoje, bet ankštes, nors ir prabangiškoje, Women's City Club patalpoje. Patalpų ankštumas ir visų kampų ne pakankamai geras apšvietimas iš dalies sumažino Antano Vaikšnoros įdomios tapybos kūrinių parodos įspūdį.

Antanas Vaikšnoras Women's City Club'e parodė 25 naujausius savo tapybos darbus, sukurtus šių metų pastarųjų keturių mėnesių laikotarpyje. Beveik visų kūrinių tematika -- nuotaikingai suabstraktinti gamtovaizdžiai: miškai, ežerėliai, liūnai, vandenkričiai. Vienintelis kūriny, "Nelauktas svečias", giminingas surrealistinėms nuotakoms, išsiskiria iš suabstraktintų gamtovaizdžių visumos.

Antano Vaikšnoros naujų abs-

traklinės tapybos kūrinių savitas buožas, tai jų nuostabus spalvingumas, spalvinių derinių simfonija, kai kuriuose darbuose spalvas prasiveržias stiprią jėgą.

Visi suabstraktinti gamtovaizdžiai laikytini gamtinėmis vizijomis, nesiejamomis su realiosios gamtos vietovėmis. Patsai dailininkas, savo naujausią suabstraktintą gamtovaizdžio tapybą, yra linkęs laikyti fantazijomis, nesiejamomis su jokia konkrečia vieta ar erdve. Tokio gamtovaizdinėmis fantazijomis laikytinas "Greenscape", dominuojančių žalių spalvų peizažas; "Dreamscape", žalsvai melsvų spalvų svajingas peizažas; "Forest Debtas", kurį nors ir būtų galima laikyti kurio nors parko vietoje, bet ir šis mistinės nuotakos kūriny, nutapytas nepriklausomai nuo vietos bei erdvės.

Antano Vaikšnoros dailės kūryba žiūrovą veikia mistinesvajingo ilgesio nuotaika. Tokia mistiniai svajinga nuotaika yra apgaubta visa didžiojo džiuko Mikalojaus Konstantino Čiurlionio, nepakartojama dailės kūryba.

Dzukas, iš tėvo pusės ir Antanas Vaikšnoras. Dailininkas bus paveldėjęs ir mistiniai svajingosios Džukijos jausminį, ne matytą, gamtos grožio pajautimą, kuris gražiai išsiskleidė po šiaurinės Amerikos dangumi. Tuo savitu gamtos grožio pajautimu Antanas Vaikšnoras ryškiai išsiskiria iš amerikiečių dailininkų tarpo.

Neatsitiktinai mūsų tautiečių, Antanui Vaikšnorui, amerikiniai dailės meno kritikai, suteikė

ir įmantrų, "lyriškiausio modernisto", vardą!

Antanas Vaikšnoras savo įdomios tapybos kūrinių parodą gruodžio -- sausio mėnesį perkelią į Akrono Art Instituto rūmus "One Man Show" pavadinimu. Sekančiais metais, savo kūrybą numato parodyti ir mūsų tautiečiams Clevelande bei kituose miestuose.

"Aš didžiuojusi būdamas vienu iš Lietuvos sūnų, kurie garsina garbingą josios vardą", -- kartą yra pasakęs dailininkas Antanas Vaikšnoras. Ir mes nebūkime to kilnaus Lietuvos sūnaus kūrybiniam žygiams abejingi. Visur ir visada lankysime jo kūrinių parodas!

(vab)

Parengimu kalendorius

LAPKRIČIO 11 D. ALT rengiamas vakaras Lietuvių salėje. Vaidina Detroito Dramos sambūris "Karolio Tetą".

LAPKRIČIO 18 D. Neo Lithuania metinė šventė Continental Ballroom salėje.

LAPKRIČIO 25 D. L.V.S. Ramovės rengiamas kariuomenės šventės minėjimas.

GRUODŽIO 2 D. Lituanian Village bendrovės šokių vakaras Lietuvių salėje.

GRUODŽIO 30 D. Vysk. Valančiaus Lit. mokyklos eglutė Šv. Jurgio parapijos salėje.

Lapkričio 11 d. Clevelande Lietuvių salėje ALT ruošiamame vakare Detroito lietuviai artistai vaidins pagarsėjusią komediją "Karolio tetą", pagal kurią buvo susuktos keli filmai. Nuotraukojė kairėje 1930 m. susuktoje filmoje Karolio tetą vaidina Charles Ruggles. Vidury 1940 m. vaidino Jose Ferrer ir dešinėje 1941 m. vaidino Jack Benny.

GRUODŽIO 31 D. Naujų Metų sutikimas, Naujos parapijos salėje. Rengia L. B. abi apylinkės".

SAUSIO 7 D., 1962 Šv. Kazimiero Lit. mok. eglutė Naujojo Parapijoje.

1962 M. SAUSIO 20 D. Clevelando Vyrų Okteto koncertas -- balius Naujosios parapijos salėje.

SAUSIO 20 D. Lietuvių salėje Vlado Braziulio Vad. dramos studijos premjera. Uošvė -- B. Sruogos 3 v. komedija. Režisuoja V. Matulionis.

1962 m. VASARIO 3 D. LSK Žaibo vakaras -- koncertas Slovenian Auditorium.

1962 m. GEGUŽĖS 12 D. Dirvos jaunųjų talentų varžybų koncertas Slovenian Auditorium.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos dešimtmečio suvažiavimas** įvyks lapkričio 11 d. Charterhouse Motor Hotel -- 24800 Euclid Ave. Kiek žinoma, į suvažiavimą atvyksta ir JAV Lietuvių Gydytojų Draugijos pirmininkas Dr. S. Biežis su ponia. Meninei suvažiavimo programai pakviestas rašytojas A. Gustaitis iš Bostono.

• **Kęstutis Gaidžiūnas ir Donatas Balčiūnas**, kaip JAV armijos atskirų sričių specialistai, mobilizacijos šaukimu lapkričio 2 d. išvyko į kariuomenės dalinius. Kiek žinia, iš Clevelando yra pakviesta ir daugiau atšarginių.

• **Karolio tetą** ateinantį šeštadienį, Lietuvių Klubo salėje, stato ALTO Clevelando skyrius. Vaidins Detroito Dramos Sambūrio Teatro artistai. Režisuoja Arlauskaitė-Mikšienė.

Vakaro pradžia 7 val. vakaro. Bilietai iš anksto gausiami Lietuvių Prekybos Namuose, o prieš vaidinimą prie įėjimo. Išvengiant susigrūdimo ir užsitikrinti geresnę vietą, prašome bilietais apsirūpinti iš anksto.

Po vaidinimo bus šokiai geram orkestrui grojant. Taip pat veiks gausus bufetas.

ALTO valdyba maloniai kviečia tautiečius gausiai dalyvauti šiame vaidinime, nes Karolio Tetą yra labai įžymus scenos veikalas ir jo nematęs daug nustosi. Plačiau apie tą veiklą pasiskaityk straipsnį "Karolio tetos belaukiant", tilpusį Dirvoj pereiną savaitę (Nr. 126).

ANTANO SMETONOS KONCERTAS CLEVELANDE

Laikas nuo laiko mus maloniai nuteikia žinios apie jaunosios Lietuvių kartos laimėjimus mokslo, meno, muzikos ir kitose srityse. Džiugu patirti, kad štai vienas ar kitas jaunas lietuvis susilaukė bendro pripažinimo ir įvertinimo savo pasirinktoje specialybėje. Tuos laimėjimus šiltai priimdami, dažnai nepagalvojame, kad tie laimėjimai yra didelio darbo ir ypatingų pastangų rezultatas, ir kad todėl juos pasiekę asmenys nusipelnė visos lietuviškosios visuomenės prielankumo. Kai kuriose srityse nėra taip jau lengva tą prielankumą parodyti, bet yra tokių sričių, kur tai labai lengva. Vienos tokių sričių yra muzika.

Š. m. lapkričio 19 d. (sekmadienį) 3 val. p.p., turėsime progos parodyti savo prielankumą mūsų jaunam, bet labai gabiam ir darbščiam, sėkmingai kylančiam į pirmųjų pianistų eiles clevelandiškiui Antanui Smetonai, kurs duos koncertą naujose muzikos instituto patalpose (11015 East Blvd. -- į šiaurę nuo Severence Hall).

Tą koncertą rengia Ohio Muzikos Mokytojų Sąjunga. Ir jau pats faktas, kad jos valdyba pakvietė koncertui Antaną Smetoną, įrodo jo sugebėjimų pripažinimą.

Vysk. M. Valančiaus lituanistinė mokykla, siekdama dvasinių lietuvių vertybių puoselėjimo mūsų jaunuomenės tarpe, yra labai jautri mūsų jaunuomenės pasisekimuose ir bendrosios kultūros baruose. Todėl minėto koncerto proga, tos mokyklos vadovybė ir tėvų komitetas nuoširdžiai kviečia visą lietuviškąją visuomenę kuo skaitlingiausiai tame koncerte dalyvauti ir tuo suteikti mūsų jaunam pianistui daugiau drąsos, pasitikėjimo ir jėgos.

Pranešame taip pat, kad įėjimas į tą koncertą nemokamas.

Apie pianistą Antaną Smetoną Dirvoje ne kartą buvo rašyta. Šį kartą artėjant šiam koncertui, vėl pasidalinsim naujausiom žiniomis.

Pereitą pavasarį A. Smetona baigė New Yorko Mannes College of Music įgydamas B. S. laipsnį su fortepijono specialybe. Kaip pianistas jis atkreipė mokyklos vadovybės dėmesį, kuri jį išskyrė iš kitų tarpo, duodama progos dalyvauti kameriniuose ansambliuose su muz. profesoriais, deleguodama atstovauti mokyklą radio programose ir parinkdama jį solistu skambinant su mokyklos simfoniniu orkestru.

Šį rudenį Ant. Smetona labai gerai išlaikė įstojamuosius egzaminus į garsiąją New Yorko Juilliard School of Music, gavo stipendiją ir dvejis metus toliau lavinsis siekdamas Master's Degree. Iš 50 suvažiavusių iš visos Amerikos pianistų buvo išrinkti 8, kurie buvo rekomenduoti mokyti pas garsiąją Rosinę Lhevinę. Ji, išklausiusi skambinimo, pasirinko tikrai tris jų tarpe ir A. Smetoną.

Šia proga tenka pastebėti, kad Rosinė Lhevinė yra mokiusi daugelį tarptautinio masto pianistų, kurių tarpe ir Van Cliburn, prieš keletą metų laimėjęs pirmąją vietą Maskvoje įvykusiame tarptautiniame Čaikovskio fortepijono konkurse.

Amerikiečių tarpe susidomėjimas ruošiamu koncertu lapkričio 19 d. yra didelis. Reikia tikėtis, kad ir mūsų lietuviškoji visuomenė, savo gausiu dalyvavimu, prisidės prie koncerto pasisekimo.

Pr. K.

Išnuomojamas butas

5 k., 3 mieg. Aukštai. 6316 Luther. Naujai dekoruota. Pigiai. Geras šildymas Tel. 944-5511 arba GL 1-3279.

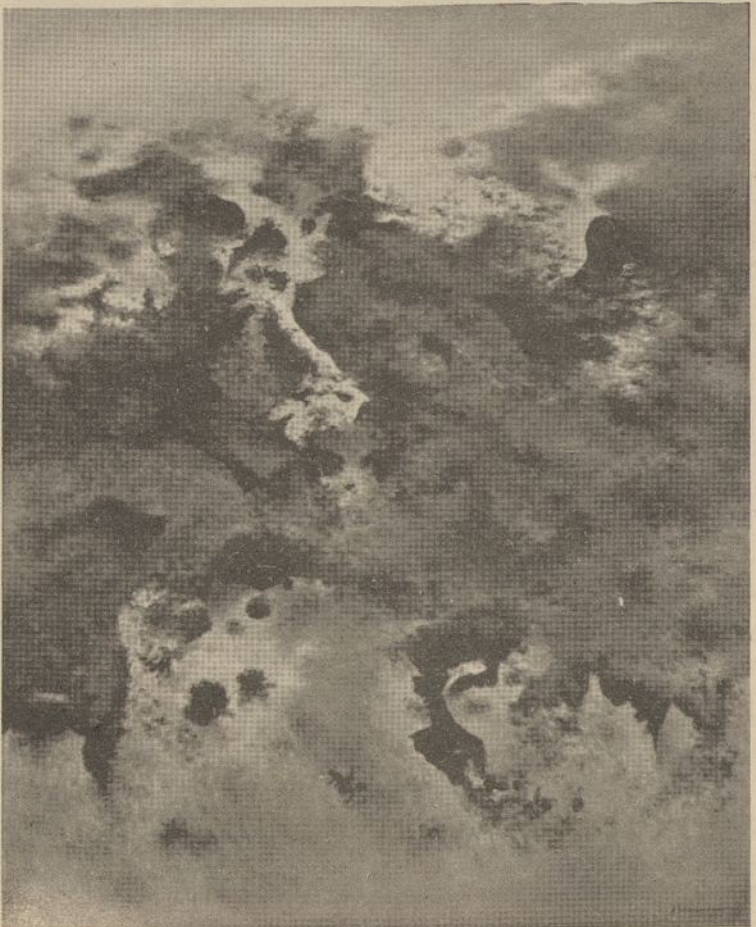
A. Vaikšnoras

Nekviestas svečias

A. Vaikšnoras

Dreamscape

A. Vaikšnoras

Greenscape

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND -- 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE -- 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

DIRVA

Nr. 128

1961 m. lapkričio 6 d.

KAS IR KUR?

• Atidaromaj naujoj meno galerijoje, Chicagoj, ruošiamas Viktoro Petravičiaus apžvalginė grafikos paroda.

Mūsų visuomenė turės progos matyti Petravičiaus paskutiniųjų dešimties metų kūrybos etapą. Šioj parodoj dailininkas padarys mums staigmeną, nes išeina su naujais darbais, su naujais meniniais sprendimais. Ta pačia proga bus atidaryta ir galerija, kurią įrūošė Chicago Savings & Loan Association prezidentas John Pakel, Sr. Galerijos ir parodos atidarymas įvyks lapkričio 11 d., 7 val. vakare, 6245 So. Western Ave., Chicago, Ill. Atidarymo proga J. Pakel, Sr. ruošia vašes. Galerijos reikalam tvarkyti yra pakviestas dail. A. Valeška.

• Anglijoje veikiančios Lietuvių Namų Bendrovės akcinių susirinkime buvo nubalsuota, kad greičiau apmokėtų turimas skolas parduoant turimą sodybą už Londono, o laikytis turimuose Londone namuose. Už sodybos pardavimą pasisakė 1397 balsai, o už pasilaikymą 707 balsai.

• Rimantas Ivaška, iš Bostono, žinomos tautinių šokių vadovės Onos Ivaškinės sūnus, išlaikęs valstybinius egzaminus, gavo advokato teises.

• J. Glemža — iš Vokietijos ir J. Vilčinskas — iš Anglijos, dalyvavo socialistų kongrese Romoje.

LOS ANGELES

Neo Lithuania filisterių susirinkimas

Š. m. spalio 22 d. Lietuvių Tautinių Namų patalpose įvyko LST Korp! Neo-Lithuania Filisterių Los Angeles skyriaus susirinkimas, kuriame aptarta visa eilė svarbesnių reikalų, priimta ateinančių metų veikimo planas ir išrinkta 1962 metams skyriaus valdyba. Ją sudaro: pirm. — Vytautas Aleksandrūnas, vicepirm. — Juozas Jurekūnas ir sekr. — Juozė Gedeminienė.

Korporacija savo nuolatine būstine pasirinko Lietuvių Tautinius Namus — 3356 Glendale Blvd., Los Angeles.

Džiugu pastebėti, jog Tautiniai Namai, nors dar galutinai nėra įrengti ir neturėjo savo atidarymo šventės, tačiau jau dabar jie po savo stogu turi priglobę keletą lietuviškų organizacijų, jų tarpe dvi akademines. AGJK.

ALT SĄJUNGOS RYTŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

ALTS Rytų Apygardos suvažiavimas įvyko spalio 29 dieną Jono ir Onos Valaičių restorane, Brooklyne. Suvažiavime dalyvavo visų šešių apygardos skyrių (Newarko, New Yorko dviejų, Philadelphiajos, Waterburio ir Elizabetho) valdybos. Pirmininkavo šį suvažiavimą sušaukęs Apygardos pirm. Alb. Trečiokas, sekretoriaus Apygardos sekr. Mikas Klimas.

Pranešimus padarė: Centro Valdybos pirm. Vyt. Abraitis, Apygardos Valdybos pirm. Alb. Trečiokas ir visų apygardos skyrių pirmininkai.

Diskusijos ilgiausiai truko Antano Diržio iškeltu ideologinių studijų klausimu. Nutarta kitą suvažiavimą sušaukti Newarko pagrindinai panagrinėti tautinių ideologiniams pagrindams.

Priėmus Apygardos veiklos planą ateinantiems metams, suvažiavimas baigėsi.

• Kanadoje gyvenančių lietuvių katalikų kunigų suvažiavimas įvyksta lapkričio 15 d. Hamiltone. Lietuviai kunigai, kaip ir JAV, yra susiorganizavę į Lietuvių katalikų kunigų Vienybę.

• Solistė Janina Liustikaitė, apie septynius mėnesius prabuvusi Vokietijoje ir dainavusi 16-oj koncertų, grįžo į Toronto.

• Dr. Marija Žemaitienė, gyvenanti Elizabeth, N. J., spalio 13-26 dienomis lankėsi Lietuvoje. Jaučiasi patenkinta, galėjusi pasimatyti su savo tėvais ir artimais giminėmis po 18 metų. Vilnių pasiekė per Leningradą. Kaune praleido tik 2 dienas, het savo gimtojo šiaulių miesto negalėjo aplankyti. Grįžo pro Rygą, Leningradą ir Helsinkį.

DETROIT

KARIUOMENĖS ŠVENTES MINĖJIMAS

Šiemet Detroito ramovėnai ir kūrėjai -- savanoriai lapkričio 23-os kariuomenės šventės minėjimą, rengia lapkričio 19 d. 10 val. už žuvusius dėl Lietuvos laisvės savanorius, karius, šaulius ir partizanus, bus iškilmingos šv. mišios. Šios mišios bus atnašaujamos šv. Antano prapijos bažnyčioje, kurioje, kai teko sužinoti, giedosias atvykęs iš Clevelando koncertuoti Čiurlionio ansamblis, dalyvaujant jame garsiems mūsų solistams A. Stempužienei ir V. Verikaičiui.

Detroito ramovėnų ir kūrėjų savanorių valdybos prašo visus

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Isteigtas Jūrų Skautų vienetas Nemunas

Spalio 28 d. įvyko steigiamasis Bostono jūrų skautų vieneto susirinkimas. Į susirinkimą atsilankė gana daug tėvų, kurie atstovavo net 42 skautus.

Ed. Eitas, atidarydamas, susirinkimą pareiškė, kad jau pats laikas, gyvenant tarp jūrų ir ežerų, kurti jūrų skautus.

Ignas Vilėniškis išdėstė galimybes jūrų skautams veikti Bostone. Pasirodo, kad turima neblogas sąlygas. Jūrų skautai gavo nemokamai naudotis vasarvietė netoli Bostono Pembroke, Mass., prie Old Ham ežero. Čia galės vykti jūrų skautų Nemunas judėjimas. Pradžiai yra pora valčių ir vienas motorinis laivas. Taip

NEW YORK

MIELI IR BRANGŪS NEWYORKIEČIAI LIETUVIAI!

Jau dvidešimt metų kai lietuvių tauta kenčia sunkių trėmių ir naikino siaubą.

Dvidešimt metų prabėgo, bet mūsų seserų ir brolių pagalbos šauksmas nenutilo. Jie savoprašymus kreipia į mus. JAV lietuvius, tikėdami į mūsų gailestingumą.

Širdį verentys šauksmai ateina iš nesvetingo ir mirtį nešančio Sibiro, iš Lenkijos, iš nuolat abgrobiamos Lietuvos, iš Vakarų Vokietijos tremtinių ir kitų pasaulio kampų.

Balfas visom jėgom stengiasi tą kenčiančių tautiečių šauksmą išgirsti, stengiasi iš žlugdančio skurdo juos gelbėti, bet jis bejėgis, jeigu Jūs nestosit talkon ir savo auka Balso išteklį nepadidinsit.

Balso rinkimo auką Jūs didžiajame New Yorke šiais metais pradedamas lapkričio 4 d. ir baigiamas gruodžio 4 d. Tegul nelieka nei vieno garbingo lietuvių, nei vienos lietuviškos šeimos, kuri per tą mėnesį neatiduotų savo aukos Balfui.

Vajaus komitetui kiekviena Jūsų auka -- didesnė ar mažesnė -- bus lygiai brangi, o visitomis aukomis sušelpieji bus už jas giliai ir nuoširdžiai Amerikos lietuviams dėkingi.

Tegul duosnumu ir gailestingumu būna padabinta kiekvieno lietuvių širdis Padėkos Dieną švenčiant, Kalėdų belaukiant. Todėl laukiame Jūsų atsiliepiant. Auką prašome siųsti: 105 Grand St. Brooklyn 11, N. Y., arba įteikti bet kuriam vajaus komiteto nariui.

Priimkite iš anksto nuoširdžią padėką.

Dr. A. Trimakas, Vajaus Komiteto Pirmininkas,
Dr. M. Žukauskienė, Vajaus Komiteto Sekretorė,
K. Bielinis, Išdininkas

Detroito ir jo apylinkių lietuvių į šį iškilmingą minėjimą atsilankyti.

Pranešama, kad šioje minėjimo dienoje, pri šv. Antano ir prie Dievo Apvaizdos parap. bažnyčių, po 10 ir 11 val. pamaldų, bus renkamos, Lietuvos laisvės kovų invalidus šiaip ir anapus geležinės uždangos sušelpiti, dėžutėmis aukos.

M.

pat jūrų skautai ir jų tėvai galės naudotis visais vasarvietės patogumais: Vila, maudymosi įrengimais ir kt.

Tėvai, išdiskutavę šį klausimą, vienbalsiai nutarė jūrų skautų vienetą įsteigti, vienetui duotas Nemuno vardas. Vietovę vadinti uostu. Visi jūrų skautų tėvai yra uosto globėjai. Čia pat uosto globėjai išrinko 5 asmenų direkciją: L. Lendraitį, Ant. Matjoshką, Petrą Arsiejų, Edv. Bajerčių ir Ig. Vilėniškį. Taip pat išrinko kontrolės komisiją: K. Ulevičių, B. Utenį ir K. Adomavičių.

Uosto direkcija pakvietė jūrų skautų vieneto Nemunas vadovu s. Myk. Manomaitį. Susirinkimui baigiantis inž. V. Izbickas pasveikino vienetą ir pasiūlydė jo įsteigimu. Susirinkimui pirmininkavo P. Jančiauskas, sekr. E. Bajerčius.

Čia pat, pradžiai, buvo sudėta \$142.00. Steigiamasis susirinkimas įvyko Liet. Pil. Dr-jos patalpose.

UTRECHO KARDINOLAS

APIE SIBIRO MALDAKNYGĘ

Ar gali žmogus dar melstis, kai jis fiziškai, materialiai ir psichiniai yra taip palaužtas, jog atrodo, kad jį aplėdo ir žmonės ir pats Dievas?

Yra toks pasakymas, kad: "Ne-viltis moko žmogų melstis". Tačiau, kada nevilts yra tokia berybė kaip šių mergaičių, ar gali žmogus dar mylėti Dievą, žmones, kai jis fiziškai jaučia, jog Dievo meilė nebeegzistuoja, mažų mažiausiai jo, kankinio nebeapsieikia?

Tokia Dievo meilė yra nepaprastas stebuklas, jei ir šitokiomis aplinkybėmis žmogus išpažįsta tikėjimą ir pasitiki Dievo tėviškumu.

Ši maža knygelė yra keturių lietuvių maldaknygė, mergaičių, kurios gyveno neviltyje už geležinės uždangos, o gal ten dar ir tebegyvena. Tos maldos jaudina mus savo paprastumu. Jos liudija nepajudinamą tikėjimą, tiek stiprų, kad jį galima vadinti vyrišku tikėjimu, dėl kurio turėtų gėdytis daug vyrų, jei to tikėjimo jie neturi.

"Marija, gelbėk mus" -- nėra literatūros ar teologijos knyga. Tačiau ar ji neatskleidžia mums buities ir krikščioniškos meilės esmės?

Aš manau, kad negalima melstis iš šios maldų knygos, nejaučiant gėdos dėl savo dejonų, kurias nuolat reiškiamo, dėl nepatogumų, nepasisekimų, kurie yra tokie menki, palyginus su tų mergaičių išgyvenimais. Mažų mažiausiai, mes turime melstis į Augščiausiąjį, kad Jis stiprintų ir guostų mūsų brolius ir seseris, kurie yra taip žiauriai persekiojami. Taip pat mes turime dėkoti Dievui už jų gilų tikėjimą, pasitikėjimą ir drąsą.

Bernard Cardinal Alfrink, Utrecho Arkivyskupas

Utrecht, 1961 m. spalio mėn.

P. S. Vertimą iš olandų kalbos parūpino Gražina Račytė - Janušienė.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSA

(Nuotraukoms siųsti terminas baigtas 1961 m. lapkričio 1 d.)

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 91. Romas Pliodžinskas, 7 metų amž., iš Clevelando, Ohio. Nuotrauka V. Pliodžinsko.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 92. Zitutė Bersenaitė, 2 metų amž., iš Detroito Mich. Nuotrauka J. Gaižučio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 93. Donatas Vildžius, 22 mėnesių amž., iš Mystic, Conn. Nuotrauka G. Vildžiaus.

Maloniai kviečiame Jus dalyvauti LST Korp! Neo-Lithuania 39 metų, Korp! Neo-Lithuania IV suvažiavimo ir LT Akademinio Sambūrio 11 metų

IŠKILMINGOJE SUEIGOJE ir POBŪVYJE

Kuris įvyks 1961 m. lapkričio mėn. 11 d. 20 val. Midwest Hotel patalpose 6 No. Hamlin Ave., Chicago.

Apie Jūsų dalyvavimą prašome pranešti iki š. m. lapkričio mėn. 9 d. A. Siliūnui, tel.: PR 8-0149.

ŠVENTĖS PROGRAMA

1. 20 val. iškilminga Korp! Neo-Lithuania ir L.T.A. Sambūrio sueiga.

2. Korp! Neo-Lithuania Chicago's Skyriaus vėliavos šventinimas.

3. Korp! Neo-Lithuania junjorų kelimas į senjorus.

4. Vakariinė ir šokiai.

Šokiams gros Cleveland'o neo-lithuanų orkestras vadovaujamas sen. A. Modestavičiaus.

Jėjimas: \$ 5.—

Studentams \$ 3.—

L. S. T. Korp! Neo-Lithuania Chicagoje